

pšenici do své obilnice, ale plevy spálí neuhasitelným ohněm.“ „Zde je humnem označena církev obecná, jak vykládají svatí a zvláště Augustin, který říká v poslední kapitole spisu *De fide ad Petrum*: „Co nejpevněji drž a naprosto nepochybuj o tom, že Boží humno jest obecná církve a že v ní až do skonání věku zůstane smíšeno obili s pleyami.“ A tento výrok Augustiniův potvrzuje Kristovo slovo u Matouše 13: „Podobno je království nebeské člověku, který zasel dobré semeno na svém poli“, a dále: „At oboji spolu roste až do žně!“

K porozumění tomu, co má být pověděno, je třeba předpokládat z výroků Apoštolových, že Kristus je hlava svaté církve obecné a ona jeho tělem a každý předurčený jeho údem a proto částí té církve, která je mystickým tělem Kristovým, to jest tajemným, jež je řízeno vnitřní silou a působením své hlavy Krista a stímelemo a svázáno toutem předurčení. Tento předpoklad je zřejmý z Apoštola výroku k Efesským 1: „Jej dal za hlavu nadě všechnu církev, která je jeho tělo.“ Tež z onoho místa, kde mluví v zastoupení předurčených - Rímanům 12: „Mnoz jedno tělo jsou v Kristu“, a v Efesckým 4: „On dal některé zajisté apoštoly, některé pak proroky, některé evangelisty, jiné pak pastýře a učitele, aby svatí byli uzpůsobeni k dílu služby k budování těla Kristova.“ A níže: „Ale abychom pravdu činíce v lásce, rostli naprosto v toho, který je hlava, v Krista, z něhož celé tělo, stímelemo a svázané každým sloužícím kloboukem podle přiměřené činnosti každého údu, dává tělu vzrůst k jeho budování v lásce.“

Dále je třeba si uvědomit, že Kristus je nazýván hlavou církve proto, že je nejdůstojnější osobou v lidském pokolení, udilející všem jeho údům pohyb a vnitřním. Jako je totiž u slověka hlava nejvýznamnější částí těla, rozuměj lidského, která udílí tělu a jeho částem pohyb a vnitřní a bezní nemůže ani tělo ani žádný jeho úd žít vskutku přirozeným životem, tak Kristus, jsa pravý Bůh a pravý člověk, je osoba, která udílí duchovní život a pohyb své církvi a každému jejímu údu a bez jejíhož vlivu nemůže žít ani vnitřnat. A jako jsou v lidské hlavě soustředeny všechny smysly, tak jsou v Kristu „skryty všechny poklady moudrosti a znalosti Boží“, jak je patrné z epistlesy ke Kolosenským 2. Shora vyslovená myšlenka je obsažena v též listě Apoštola ke Kolosenským 1: „Všecko skrze něho a v něm stvořeno jest. A on je přede všemi a všecko jím trvá. A on jest hlava těla církve, který je počátek, provoroněny

z mrtvých, aby ve všem měl prvenství, poněvadž se zaslíbilo, aby v něm všecko phnost přebývala a skrze něho aby smířil se sebou všecko.“

Jednotu pak těla církve ukazuje Apoštol v 1. listě Korintským 12, kde předně říká, že „rozdílnost darů milosti, služeb a prací“ pochází od jednoho duchovního Pána, který působí ve všech. Milost totiž musí předcházet: ona je začátek služby u duchovních a začátek práce u laiků. Milost pak dává Duch. Pán přijímá službu a Bůh službu vyžaduje.

„Jednomu,“ říká, „je Duchem dáná řec moudrosti, jinému pak řec vědění podle téhož Ducha, jinému vlna v též Duchu, jinému dar uzdravovat v jednom Duchu, jinému konat záražné skutky, jinému proorctví, jinému rozeznávání duchů, jinému druhý jazyků a jinému výklad řec.“ A zdá se, že Apoštol přenáší důsledně toto devatero v též pořadí na lidi, kteří tyto dary přijímají. Říká: „Některé ustavil Bůh v církvi před ně za apoštoly, druhé za proroky, třetí za učitele, potom ustavil divy, dále dary uzdravování, ponocné služby, správy, různé jazyky a výklady řec.“ Toto devatero je možno přípustobit dřívějšimu výčtu. A na též mistě říká Apoštol, srovnávaje tělo církve a jeho údy s přirozeným lidským tělem: „Neboť jako tělo je jedno a má mnoho údů, všechny údy těla pak, ač je jich mnoho, jsou jedno tělo; tak je i s Kristem.“

Je však třeba poznamenat, že je trojí shoda a trojí rozdíl mezi údy těla mystického a těla lidského. Neboť jako údy vytvářejí jedno tělo, s nímž mistkého a těla lidského. Některé údy potřebný kterémukoli druhému duši je spojena, a dále jako každý úd je potřebný kterémukoli druhému údu, když si navzájem pomáhají ve svých úkolech, tak je tomu s údy církve silou obecnosti a poutem lásky. Za třetí pak jako se údy těla venují svým úkolem, tak i údové církve, neboť podle Chrysostoma ve spisu *De opere imperfecto* je člověk jako kniha, do níž je vepsáno celé křestanské náboženství. Jako je tedy úzká souvislost mezi hlavou a nohami, tak jsou spolu spojeny rozum a cit. A jako každý úd, ušlechtily nebo ušlechtily, slouží duchu bez sváření o to, kdo je vyšší a kdo je podřízený. A jako se slouží Kristu bez svářu o to, kdo je vyšší a kdo je podřízený. A jako se vynikající údy nechlubí svou ušlechtilostí, tak každý úd církve řídí, k vzájemné podpoře všech údů, tak tomu má být i mezi údy církve.

A jako oči a tvář nejsou při svých úkonech zakryty, aby zahalené neuvědly člověka v potupu a nepřívodil jeho zkázu, tak Kristus a apoštoly ze žáru lásky – ale zcela prosti žáru žádostivosti – nezahalili se po způsobu světa časnými věcmi. A takovýma očima mají být i jejich

náměstkové, všichni duchovní. Avšak méně uslechtilé údy, za které se
studíme, jsou více utajeny a složitěji a jemněji přikryty. A tak je tomu
s údy hodnými opovření, skrče něž se vyměšují výkaly církve.
Rozdíl pak mezi údy těchto těl lze určit takto: První je v tom, že
jsou-li části církve spolu spojeny milostí, neohlížejí se na postavení nebo
umíštění polohy těla, jak to činí lidské údy. Druhý rozdíl je v tom, že
jde-li o údy mystické, není rozpor, nýbrž důslednost v tom, že jeden úd
koná úkoly různých druhů. Člověk totiž je jakýsi celek a proto se sluší,
aby horlivě pracoval seč je. Třetí rozdíl je v tom, že i když do údu církve
proudí sily z Krista, jako do údu těla proudí sily z duše, a teprve jimi
nabývají povahy údu, přece ono proudění je první a činnost údu je
dobrovolná, z milosti sdělená a záslužná.

Dále je třeba poznámenat, že jako je leccos v lidském těle, co není sou-
částí samého těla, na příklad slina, hlen, výkal, hnus nebo moč, a to ne-
patří k tělu, poněvadž to není součástí těla, něco "jiného však je být sou-
částí v lidském těle, jako je každý jeho úd – v tomto smyslu jest něco
v mystickém těle Kristově, jímž je církev, a přece to nepatří k církvi,
poněvadž to není její součástí, práve tak jako každý předzvěděný křestan,
který musí být jako výkal z tohoto těla nakonec vyvržen. A tak je něco
jiného patřit k církvi a něco jiného být v církvi.

A zřejmě z toho neplyne závěr: Jestliže všichni křestané jsou v církvi,
tedy patří k církvi, nýbrž naopak. Nebot víme, že plevel roste mezi
obilím, že se havran žíví na jednom humně s holubicí a že pleva je vná-
šena do stodoly se zrním. A přece je nepřeklenutelný rozdíl mezi těmito
věcmi, jak jsme to znázornili na lidském těle. Tak si to máme představovat
v distinkci 5.) podle milosti předurčení k životu. Nebot „kdy by byli
z nás, byli by zajisté zůstali s námi“. Jako totiž přebytek z jídla vychází
z toho známená: z naší společnosti oděšli (tato glosa se čte v *De penitentia*
v distinkci 5.) podle milosti předurčení k životu. Nebot „kdy by byli
z nás, byli by zajisté zůstali s námi“. Jako totiž přebytek z jídla vychází
i z hmotných údů, ač přece nemí z nich, tak vyvrhelové církve, to jest
lidé předzvědění, vycházejí z ní. A nebyli přece z ní jako její části,
poněvadž žádná její část nemůže od ní nakonec odpadnout, protože
„lásku“ předurčení, která ji samu pouť, „nikdy neopadá“, jak říká
Apoštol v 1. listu Korintském 13. A to dotvrzuje Apoštol v listě Ríma-
num v 8. kapitole slovy: „Víme pak, že milujícím Boha všecky věci na-

135
pomáhají k dobrému, totiž těm, kteří podle uložení, "rozuměj před-
určení, „povolání jsou svatí. Nebot které předzvěděl, ty i předurčil, aby
byli připodobnění obrazu Syna jeho, aby on byl prvorozný mezi mno-
hymi bratřími. Které pak předurčil, ty i povolal, a které povolal, ty
i ospravedlil.“ A na závěr dlouhého dílku říká jménem předurčených:
140 „Jsem si jist, že ani smrt, ani život, ani mocnost, ani mocnosti, ani žádné jiné
přítomné věci, ani budoucí, ani úděš, ani hlubokost, ani lásky Boží, která jest v Kristu
svoření nebude moci nás odloútit od lásky Boží, která jest v Kristu
Ježíši, Pánu nášem.“
145

Ještě je třeba poznámenat, že je, jak mnozí říkají, čtvrtý poměr křes-
tanu k svaté matce církvi. Jedni totiž jsou v církvi podle jména i skutečně,
jako předurčení křestané, poslušní Krista. Druzí nejsou v církvi ani
skutečně ani podle jména, jako předzvědění pokryti. A čtvrtí jsou v církvi
toliky podle jména, jako předzvědění pokryti. A čtvrtí jsou v církvi
skutečně, ačkoli se zdá, že podle jména jsou mimo ni, jako předurčení
křestané, které chtějí náhodčí antikristovi odsoudit před tváří církve.
Tak zajisté odsoudili velekněží a farizeové nášeho výkupitele k nejpo-
tupnější smrti jako nějakého rouhače, a tedy kacíře, ačkoli ,byl před-
určeným Synem Božím“ – Rímanům I.

Dále jest poznámenat, že žádné místo nebo lidská volba nedělá člověka
úděm svaté církve obecné, nýbrž božské předurčení, a to se vztahuje na
každého, kdo vytvárá následuje Krista v lásku. Nebot podle Augustinova
spisu *De predestinatione sanctorum* je předurčení vyuvolením z milosti“
155 božské vůle, nebo jak se obecně říká: „předurčení je přípravou milosti“
spisu *De penitentia*, kterým člověk předurčen k dosažení
v přítomném čase a slávy v čase budoucím. Podle spisu *De penitentia*,
160 kterým člověk v přítomném čase a slávy v čase budoucím. „Jedno, kterým člověk
distinkce 4. *Hinc propheta*, je dvojí předurčení. „Jedno, kterým člověk nikoli
je zde předzřízen k přijetí spravedlnosti a odpustění hříchů“, avšak nikoli
života věčného v budoucnosti.“ Teprve po tomto předurčení následuje
165 života věčného v budoucnosti. Nebot je-li kdo předurčen k věčnému životu,
první a nikoli naopak. Nebot je-li kdo předurčen k spravedlnosti. A dosa-
zování života slávy. A na toto předurčení se hodí druhá definice svrchu
vyplyvá z toho důsledek, že je tedy předurčen k spravedlnosti. Tento soud nelze
uvedená. Druhé předurčení je to, „kterým je člověk předurčen k dosažení
170 užívání věčného života, tedy dosáhl spravedlnosti.“ Teprve po tomto předurčení následuje
huije-li věčného života, tedy dosáhl spravedlnosti. A dosažení
obratit. Mnozí totiž mají účast na spravedlnosti už ryní, ale protože se
jim nedostává vytřvalosti, nemají podl na věčném životě. Odtud se říká
175 „lásku“ předurčení, která ji samu pouť, „nikdy neopadá“, jak říká
ve 4. distinkci *De penitentia*, v kapitole *Hoc ergo*: „Mnozí prý jsou před-

určení zásluhou přítomné spravedlnosti, nikoli však předurčením věčného jasu.“ A Gracián opírá toto stanovisko o slovo Apoštola k Efesským 1: „Požehnaný Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, který požehnal nám všelikým požehnáním duchovním v nebeských vězech v Kristu. Jako si nás v něm vyvolil před ustanovením světa, abychom byli svatí a neposkrvněni před jeho obličejem v lásce, který předurčil nás k tomu, abychom se mu skrze Ježíše Krista stali syny, podle rozhodnutí své vůle k chvále slávy milosti své, kterou nás obdařil v svém nejmilejším, v němž máme vykoupení skrze jeho krev, odpuštění hříchů.“

A dále je patrné, že lidé mohou patřit k svaté matce církvi dvojím způsobem: bud' podle předurčení k životu věčnému, způsobem, kterým všichni svatí nakonec patří k svaté matce církvi, anebo podle předurčení také k přítomné spravedlnosti, jako všichni, kteří tu a tam příjmu milost odpuštění hřichů, avšak nakonec nevytvrají.

A dále je patrné, že milost je dvojí, totíž milost předurčení k věčnému životu, od níž předurčený nemůže nakonec odpadnout. Druhá milost je podle přítomné spravedlnosti, která jednou jest a jindy chybí, hned je a hned se ztrácí. A první milost dělá syny svaté církvi obecné a dělá člověka jaksi nekonečně dokonalejším než druhá, protože svěřuje nekonanečné dobro k věčnému užívání. To druhá milost nezpůsobuje. Prvá dělá syny věčného dědictví, kdežto druhá dělá časné činovníky, Bohu přijemné. Odtrud je pravděpodobně, že jako byl Pavel zároveň rouhačem podle přítomné spravedlnosti a přece patřil k svaré matce církvi a zároveň byl věřící a v milosti podle předurčení věčného života, – tak byl Iškariotský zároveň v milosti podle přítomné spravedlnosti a přece takdy nepatřil k svaté matce církvi podle předurčení věčného života, protože se mu nedostalo onoho předurčení. A tak Iškariotský, jakkoli byl od Krista vyzvolený apoštolem nebo biskupem, což je označení úřadu, přece nikdy nebyl součástí svaté církve obecné. A jako Pavel nikdy nebyl úděm dăblovým, ačkoli se dopustil některých skutků, které se shodovaly se skutky církve zlostníků, podobně Petr. Ten z dovolení Páně se dopustil tak těžké zradky, aby o to smělejí vstal. Nebot jak říká Augustin,

předurčeným prospívá, upadnou-li do takových hřichů.
A z toho plyně, že je dvojí oddělení od svaté církve. Prynáho nelze se zbabit; tak jsou od církve odděleni všichni předzvědění. Druhého je možno se zbavit: tak byli někteří kacíři odloučeni od svaté církve pro

hřich, jehož je možno se zhnout, ale mohou se dostat Boží milosti do ovčince Pána Ježíše Krista. O takových totíž séám říká u Jana 10: „Mám ijiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést.“ Měl jiné ovce podle předurčení, které nebyly z tohoto ovčince, to jest z jeho církve podle přítomné spravedlnosti, které svou milostí přivedly k životu.

A toto rozlišení mezi předurčením a přítomnou milostí je třeba silně podtrhnout, nebot někteří jsou ovce podle předurčení a všici hltaví podle přítomné nespravedlnosti, jak dovozuje Augustin ve výkladu na Jana. A podobně někteří jsou synové podle předurčení, avšak dosud ne podle přítomné milosti. A toto rozlišení na obě strany zmiňuje Augustin ve výkladu na Jana 11, kde se praví: „Abi syny Boží rozpřijlené shromáždil v jedno.“ „Kaifás“, říká Augustin, „prorokoval jenom o národě židovském, v němž byly ovce, o nichž praví sám Pán: Nebyl jsem poslán než k ovčím zahynulým z domu Izraelského. Avšak evangelista věděl, že jsou i jiné ovce, které nebyly z toho ovčince, které měly být přivedeny...“ A proto dodává: A netoliko pro tento národ, nýbrž aby syny Boží rozprýlené shromáždil v jedno. Tato slova však byla řečena podle předurčení, nebot dosud nebyli ani jeho ovčemi ani syny Božími.“ Tak Augustin.

A k tomu se říká ve 4. distinkci *De penitentia*, v kapitole *Hoc ergo: Tímto způsobem nejsou syny, nemají-li podíl na věčném blahořavenství.*“ K tomu je připojeno: „Trojím způsobem jsou nazváni syny: bud jenom předurčením, jako ti, o nichž praví Jan: Abi syny rozpřijlené shromáždil v jedno. Nebo předurčením a naději věčného blahořavenství, jako ti, o nichž Pán praví: Synáčkové, ještě maličko s vám i jsem. Nebo za třetí zásluhou výry a přítomné spravedlnosti, nikoli však předurčením za věčného jasu, jako ti, o nichž Hosподin praví: Jestliže by pak synové jeho opustili zákon můj a v soudcech mých nechodili.“

Výklad na Jana 11